

Kronik. Miljøstyrelsen mener ikke, at de støjgrænser, der gælder for industrivirksomheder, også skal gælde for vindmøller. Den støj, de udsender, er nemlig ikke generende, har man besluttet, og på det grundlag afvises naboernes klager.

Naboer er magtesløse, når kæmpevindmøllerne buldrer

Af HENRIK MØLLER OG CHRISTIAN SEJER PEDERSEN

Vindmøller bliver større og større, og i adskillige tilfælde har de kommende naboer været bange for, at støjen fra vindmøllerne derfor ville bevæge sig nedad i frekvens, og at den lavfrekvente, buldrende del af støjen kunne blive særligt generende. Men Miljøstyrelsen har i årevis afvist, at det ville ske. Styrelsen har været så sikker i sin sag, at den ligefrem har forbudt lokale myndigheder at stille de samme krav til den lavfrekvente støj fra vindmøller, som man ville stille til lavfrekvent støj fra andre støjklager, for eksempel industrivirksomheder. Logikken er ikke knivskarp – hvis der ikke er problemer, er der vel heller ikke problemer med at overholde kravene?

Nu er de første store vindmøller i flere-megawatt-klassen så kommet op flere steder i landet, og naboers beretninger om generende støj, inklusive dybe buldrende lyde, som breder sig ganske langt, er blevet hverdagsstof i aviserne.

Samtidig planlægges der på livet løs. Endnu større møller skal op – møller, som egentlig var beregnet til at stå på havet, men i ly af navne som prototyper, testcentre, serie-0-møller, demonstrationsprojekter og så videre er vejen pludselig banet for, at de kan stå på land.

I juni måned udgav vi rapporten »Lavfrekvent støj fra store vindmøller«. Blandt hovedkonklusionerne er, at store vindmøller udsender relativt mere lavfrekvent støj end mindre møller, og at den lavfrekvente støj kan være generende for naboerne. Kort efter offentliggjorde Miljøstyrelsen på deres hjemmeside et nyhedsbrev med overskriften »Intet nyt i rapport fra Aalborg Universitet om lavfrekvent støj fra store vindmøller«, hvor de kraftigt modsiger vores konklusioner og sætter spørgsmålstegn ved vores arbejde. Kritikken er imidlertid baseret på adskillige fejl og fortielser fra Miljøstyrelsens side, og et offentligt svar er påkrævet, ikke mindst fordi nyhedsbrevet benyttes i afvisningen af beboerprotester mod vindmølleprojekter landet over.

Punkt 1. Miljøstyrelsen skriver, at vores sammenligning mellem flere små møller og en enkelt stor mølle forudsætter, at de små møller placeres fysisk oven i hinanden. Miljøstyrelsen anser det som en urealistisk forudsætning. Det gør vi også. Vil Miljøstyrelsen give et billede af, at vi sætter ti små møller oven på hinanden og sammenligner med én stor? Eller at de små møller står ved siden af hinanden, så vingerne filtrer sammen, når de drejer rundt? Det er naturligvis noget vrøvl, og det er naturligvis ikke en forudsætning for vores beregninger. Der står intet herom i vores rapport, og udtalelsen er fri fantasi fra Miljøstyrelsens side. Om det kniber med læse- og regnefærdighederne i Miljøstyrelsen, eller der er tale om et bevidst forsøg på at latterliggøre vores forskning, vil vi lade andre om at vurdere.

Punkt 2. Vedrørende stigningen i den lavfrekvente støj for de store møller refererer Miljøstyrelsen til tallene i vores rapport og anfører, at der er tale om moderate forskelle. Det er vi enige i. Det skrev vi selv i rapporten. Vi havde dog en væsentlig fortsættelse, som Miljøstyrelsen fortier, men umuligt kan være uenig i. Vi skrev: »De signifikante forskelle mellem små og store møller er moderate, 1,5-3,2 decibel, men som nævnt i introduktionen [til rapporten], kan selv små forskelle påvirke

ILLUSTRATION: CHARLOTTE PARDI

menneskers opfattelse af lyd ved lave frekvenser. Hertil kommer, at hvis lave frekvenser er afgørende for kravene til afstand til naboer, kan små forskelle have stor indflydelse på den nødvendige afstand.« Det kan her nævnes, at tre decibel svarer til en fordobling af lydeffekten og af det støjramte areal.

I rapporten viste vi desuden, at stigningen i den lavfrekvente del af støjen svarer til, at støjen i gennemsnit rykker en

tredjedel oktav nedad i frekvens fra de mindre møller til de større møller på 2,3-3,6 megawatt. En tredjedel oktav er næsten lige så meget som forskellen på to guitarstrengene. Mon ikke selv de mest tonedøve kan høre forskel, også i Miljøstyrelsen? Og for de forsøgs-møller på 8-12 megawatt, som der netop nu lægges planer for rundt om i

landet, må man forvente, at støjen rykker endnu en tredjedel oktav ned.

Punkt 3. Når lavfrekvent støj optræder indendørs, varierer niveauet som regel meget inden for et rum. Det kan derfor lyde umiddelbart fornuftigt, når Miljøstyrelsen kritiserer os for at måle støjen ude i hjørnerne og ikke »(...) på et realistisk grundlag (...) der hvor beboerne opholder sig«. Men Miljøstyrelsen undlader at fortælle, hvorfor vi måler ude i hjørnerne. Det er jo ikke, fordi vi tror, folk lægger sig ned på gulvet med ørerne ude i et hjørne og venter på, at støjen skal genere dem. Nej, det er, fordi vi har vist, at hjørnerne er velegnede at måle i, når man vil finde ud af, hvor kraftig støj der findes ude i rummet, uden at man behøver at lede hele rummet igennem.

At man bør måle det højeste niveau i rummets opholdsarealer og ikke bare niveauet i et tilfældigt punkt eller det gennemsnitlige niveau, har Miljøstyrelsen i øvrigt aldrig været uenige i. Hvis man er generet af støjen, når man sidder i sofaen, hjælper det jo ikke noget, at der ikke er ret meget støj ved spisebordet, så gennemsnittet er i orden. Men når Miljøstyrelsen argumenterer for, at lavfrekvent vindmøllestøj aldrig kan blive et problem, benytter de alligevel gennemsnittet af målinger i tre tilfældige punkter indendørs. Denne fremgangsmåde overholder ikke engang Styrelsens egne retningslinjer for lavfrekvent støj, som siger, at den støjplagede person skal udpege målepunkter, hvor støjen er kraftigst. Men som nævnt er vindmøller – ene af alle støjklager! – undtaget fra reglerne.

Punkt 4. Det gennemgående tema i Miljøstyrelsens nyhedsbrev er, at der ikke er noget nyt i vores undersøgelse. Men det er forkert. Målingerne er lavet og offentliggjort af firmaet Delta i 2008, så de er ganske rigtigt ikke nye. Men de statistiske analyser er nye, og vores konklusioner afviger på adskillige punkter fra Deltas. Det er der måske en god forklaring på. Delta lavede nemlig slet ikke statistiske analyser af målingerne.

Punkt 5. Miljøstyrelsen skriver, at vores analyser kun er lavet på »et uddrag« af Deltas data. Det antydes således, at vi har udeladt data for at nå frem til vores konklusioner, hvilket naturligvis ikke er tilfældet. Vi har tværtimod fundet ekstra hollandske data og analyseret dem på samme måde. Og med præcist samme resultat.

Vi er ikke modstandere af vindmøller, og vi ønsker ikke at skabe unødigt bekymring for lavfrekvent støj. Men ligesom al anden støj kan lavfrekvent støj genere. Den udbreder sig bedre end anden støj, og den har nemmere ved at trænge ind i boligerne. Og den forsvinder ikke, bare fordi man lukker øjnene.

Vi vil slutte konstruktivt og foreslå, at man indfører de samme grænser for lavfrekvent støj, som gælder for alle andre støjklager; ændrer målemetoden for lavfrekvent støj, så den med sikkerhed viser det højeste niveau, personer udsættes for i rummet; sænker grænserne for vindmøllestøj til de samme, som gælder for andre former for ekstern støj samt indfører en sikkerhedsmargin ved projektering som blandt andet anbefalet af Danmarks Vindmølleforening.

Det lyder vel ikke urimeligt? Gør man det, vil vi garantere, at vindmølleprojekter vil møde mindre modstand fra naboerne i fremtiden.

Christian Sejer Pedersen (f. 1977) er uddannet som civilingeniør og derefter ph.d. i akustik. Adjunkt i akustik ved Aalborg Universitet.

Henrik Møller (f. 1951) er uddannet som akademiingeniør og derefter lic.techn. i akustik. Professor i akustik ved Aalborg Universitet.